

Державні символи України та їх історичне походження

Джаї Баха (Туніс)

Науковий керівник – старший викладач Ю.О. Малихіна

ХНАДУ

Для кожного народу державні символи – це історичні святині, які уособлюють досвід національного державотворення. Державні символи – це закріплені в законодавстві країни офіційні знаки (зображення, предмети) чи звукові вираження, що в короткій формі виражають одну чи кілька ідей політичного, національного, історичного характеру і символізують суверенітет держави.

Україна як суверенна й незалежна держава має власні державні символи. Державними символами України згідно зі ст. 20 Конституції України є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України.

Державний Прапор шляхом добору певних кольорів символізує певні ідеї національно-політичного та історичного характеру. Державний Прапор України – стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього (верхнього) і жовтого (нижнього) кольорів. За законами геральдики – це синьо-жовтий колір. З давніх-давен українська земля була хліборобським краєм. Синє небо над золотою нивою – зміст, який нині вкладають у кольори Державного Прапора України. Закон передбачає підняття прапора на будинках органів державної влади й управління, органів місцевого самоврядування, дипломатичних представництв України за кордоном, під час офіційних зустрічей на найвищому рівні, на відкритті спортивних змагань. Державний Прапор синьо-жовтого кольору є на морських судах та літаках міжнародних рейсів України. До Державного Прапора України виявляють пошану, схиляючи голову чи

вклоняючись, а часом і стають на одне коліно. Військові віддають прапорові честь.

Синьо-жовті кольори вперше згадуються близько 1410 р. на корогвах Галицько-Волинського князівства. На них ще на синьому полі був зображений золотий лев. Жовто-блакитний прапор мали й запорізькі козаки, які використовували його в мирний час, на відміну від бойового стяга малинового кольору. Сині і жовті кольори містилися і в гербах українських земель, міст і старшинських родів. З XVIII ст. ці кольори присутні на полкових прапорах Київського, Лубенського, Полтавського, Чернігівського, Ізюмського козацьких полків. Вони ж використовувалися при зображенні багатьох гербів українських гетьманів та козацької старшини (гетьманів Дорошенка, Розумовського, Брюховецького, кошового отамана Калнишевського, полковників Нечаїв, Богунів). Традиція поєднання жовтого і блакитного кольорів поширюється і на герби тогочасних міст України: Києва, Лубен, Миргорода, Прилук, Чернігова, Ніжина та ін.. Жовті свити й блакитні жупани носили учасники гайдамацького руху у XVIII ст.. У 1848 р. у Львові на ратуші вперше було піднято жовто-блакитний прапор у вигляді двох горизонтальних смуг, тобто приблизно як тепер. Ця ідея, започаткована Головною Руською Радою, була підхоплена спортивно-просвітницькими організаціями, які почали діяти на Галичині наприкінці XIX ст. (у першу чергу «Соколами»). Після з'їзду «Соколів» та «Січей» у 1911 р. починається широке використання жовто-блакитного прапора на різних масових заходах, зокрема під час відзначення 50-річчя з дня смерті Т.Г. Шевченка (1911 р.), 100-річчя з дня його народження (1914 р.) тощо. З 1914 р. Січові стрільці під такими ж прапорами воювали на полях Першої світової війни. Жовто-блакитні прапори масово з'являються на маніфестаціях українців після перемоги Лютневої революції 1917 р., під ними формувалися й перші українські національні військові об'єднання. У березні 1918 р. Центральна Рада затвердила державний прапор і державний герб УНР. За гетьмана П. Скоропадського жовто-блакитний прапор був замінений на

блакитно-жовтий. Блакитно-жовті прапори затвердили уряди Західноукраїнської Народної Республіки 13 листопада 1918 р. у Львові і Підкарпатської Русі як складової частини Чехословаччини. 15 березня 1939 р. у м. Хусті перший сейм Карпатської України ухвалив блакитно-жовтий державний прапор.

Державний герб – офіційно прийнята емблема, виконана за законами геральдики. Згідно з Конституцією України Великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням Малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького. Головним елементом Великого Державного Герба України є знак княжої Держави Володимира Великого.

Перша літописна згадка про тризуб як князівський знак Київської Русі датована X ст.. Вона збереглася в болгарському рукописі «Хроніка Манасії» (XIV ст.), де зображені воїни – дружинники князя Святослава, у руках яких прапори увінчані тризубом. Тризуб зображувався на монетах великого князя Володимира Святославовича, а згодом Ярослава Мудрого і Володимира Мономаха. Спочатку цей знак не був офіційним гербом, а виступав лише у ролі родового знака князів. Проте з часом він передається у спадок як символ влади та знак єднання східних слов'ян, тобто стає власне гербом.

Зараз існує чимало версій, які пояснюють походження та інтерпретують суть тризуба. Усі дотеперішні пояснення тризуба можна зібрати в 6 головних груп, що об'єднують однорідні гіпотези: 1) символ державної влади (верхня частина скіпетра або корони); 2) церковна християнська емблема (Трійця, голуб святого Духа); 3) військова емблема (франціска (спис з подвійною сокирою), якір, лук зі стрілою, шолом, сокира, спис з тризубчастими вістрями); 4) геральдично-нумізматична фігура (норманський крук чи сокіл, генуезько-литовський портал); 5) монограма (сплетіння кількох початкових літер у вигляді вензеля для по значення імені, слова або вислову), (схематичне зображення слова воля, символ влади над трьома (небесним, земним, підземним) світами, літери «Ш», яка означала цифру 3, символ поєднання

минулого, сучасного та майбутнього); б) геометричний орнамент (стилізована квітка (трисвічник), колос).

Після розпаду Київської Русі тризуб утратив значення державного символу, зберігаючись на гербах провінційних міст, українських магнатів, дворян та козацької старшини. Інший елемент Великого Державного Герба – козак з мушкетом і шаблею як герб Війська Запорізького відомий з XVI ст., а з XVIII ст. такий герб стає символічним зображенням Гетьманщини. У 1918 р. після проголошення незалежності УНР золотий тризуб на синьому тлі був затверджений Державним Гербом України. Він залишався також гербом і за гетьмана П. Скоропадського й УНР часів Директори. 19 лютого 1992 року Верховна Рада України ухвалила постанову «Про Державний Герб України», якою було затверджено «Тризуб, як малий герб України» та, відповідно, головний елемент великого герба.

Зображення Державного Герба розміщується на печатках органів державної влади, державного управління, судових органів, грошових знаках і знаках поштової оплати, службових посвідченнях, штампах, бланках державних установ тощо.

Державний гімн – це урочиста пісня, офіційно визначена як символ державної єдності. Державним Гімном України є національний гімн на музику Михайла Вербицького (над мелодією працювали й інші українські композитори, зокрема Кирило Стеценко) зі словами, затвердженими законом. Музика до гімну народилася в 1864 р., коли Львівський український центр показав спектакль письменника К. Гейнча «Запорожці». Тут уперше було виконано пісню «Ще не вмерло Запорожжя», яку із захватом зустріла публіка. Це була музика М. Вербицького – мелодія майбутнього Гімну України. Ця мелодія «Ще не вмерла Україна» затверджена Верховною Радою України 15 січня 1992 р.

6 березня 2003 р. Верховна Рада України затвердила текст Державного Гімну України у другій редакції історичного тексту П. Чубинського – українського поета, етнографа і фольклориста:

«Ще не вмерла України і слава, і воля,

Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.

Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.

Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу

І покажем, що ми, браття, козацького роду» [1].

Державний Гімн як офіційний символ держави виконують під час підняття Державного Прапора, відкриття урочистих засідань, на початку офіційних зустрічей на найвищому рівні, прийняття військової присяги, відкритті спортивних змагань тощо. При виконанні державного гімну належить вставати, демонструючи цим повагу до держави.

Нині, у цей важкий для України час, коли на її територіальну цілісність та суверенітет зазіхає сусідня держава-агресор Росія, коли у країні йде повномасштабна війна, українська державна символіка є потужним чинником консолідації українського суспільства – у різних містах України навіть на окупованих територіях українці в знак протесту ворогові відважно виходять на масові мітинги з українськими прапорами, дружно наспівуючи Гімн України. Крім того, державна символіка України стала засобом вираження підтримки, солідарності та співчуття усього світу мужньому українському народові, який віддано захищає свою землю і суверенітет своєї країни – увесь світ замайорів українськими прапорами, в усьому світі лунає Гімн України.

Насамкінець зазначимо, що державні символи символізують суверенітет, територіальну цілісність, незалежність та самостійність держави, виділяють її серед інших суб'єктів на політичній арені.

Література:

1. Державні символи України – Вікіпедія: [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Державні_символи_України
2. Постанова Верховної Ради України Про Державний герб України: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2137-12#Text>
3. Україна незалежна. Державна символіка України та її історичне походження: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://uahistory.co/book/ukrzn0/167.html>

Алегоричні символи китайського традиційного живопису

Ван Вейжун (Китай)

Науковий керівник – старший викладач Попова А.І.

*Інститут міжнародних досліджень університету ім. Сунь Ят-Сена,
Китай*

Для китайців однаково цінні література, поезія, каліграфія та живопис як особливий інтелектуальний продукт творця, який передається нащадкам. Ці види мистецтва і є культурою Китаю. Під їхнім впливом формувалася культура Стародавнього Китаю. Тому традиційна картина з погляду китайського художника – це результат цих кількох пов'язаних між собою видів мистецтва.

Китайський живопис має свої особливості. По-перше, не є обов'язковою (чи зовсім відсутня) подібність з природою (тому на китайських зображеннях не дотримані закони пропорцій і перспективи, що є обов'язковими для європейського живопису); по-друге, китайська картина практично ніколи не пишеться з природи, по-третє, у китайському живописі немає натюрмортів.

Дивлячись на предмет, китаєць сприймає його в тональних градаціях чорного і білого. Європейці, як правило, зображують на картині предмет максимально схожим на оригінал, відображаючи його об'ємність. У китайському живописі немає об'єму, тут важливий тільки локальний колір, на відміну від європейського живопису, де один предмет своїм забарвленням впливає на колір іншого предмета. Тільки лінії і розмив акварелі можуть передати думки і почуття художника – так вважали китайські майстри.

Традиційний китайський живопис називається *гохуа*, що означає «живопис нашої країни». У живописі *гохуа* виділяються два основні стилі – «се-